

Notitie

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.
RIVERS, DELTAS & COASTS

Aan : Gemeente Kaag en Braassem
Van : Ilco van Woersem, Jeroen Groenendijk
Datum : 3 oktober 2014
Kopie : Ralf Buelens
Onze referentie : BD2805-101/N/904438/Am.

Betreft : Quickscan FFwet Brede school Hoogmade

Inleiding

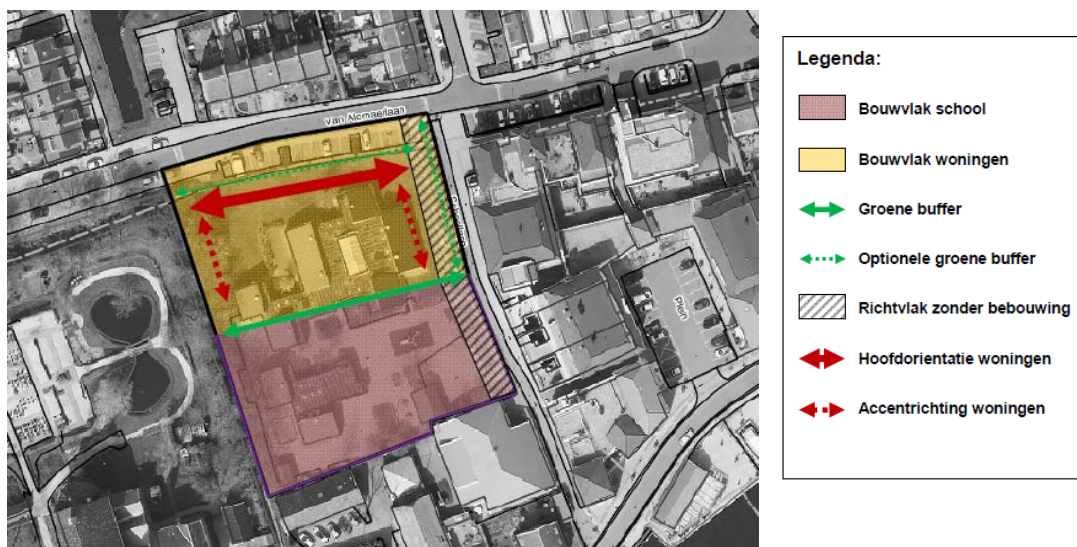
Deze notitie behandelt het mogelijke voorkomen van onder de Flora- en faunawet (FFwet) beschermde planten- en diersoorten. Dit in het kader van de voorgenomen sloop, bomenkap, slootverbreding en nieuwbouw op locatie Van Alcmaerlaan 4 te Hoogmade. Aan de orde komt:

- welke beschermde soorten kunnen voorkomen op basis van bureauonderzoek en een habitatgeschiktheids-analyse in het veld;
- welke negatieve effecten op die soorten kunnen optreden a.g.v. de werkzaamheden;
- hoe zijn deze effecten te mitigeren?
- is er nader veldonderzoek nodig naar het voorkomen van soorten?
- wat zijn de juridische consequenties: is ontheffingaanvraag nodig?

Uitgangspunten m.b.t. de werkzaamheden

De geplande ontwikkeling staat weergegeven in Figuur 1. Niet alles is in dit stadium duidelijk, maar we gaan uit van het volgende (voor zover relevant voor flora en fauna):

- sloop van de bestaande schoolgebouwen en andere opstallen in de bouwvlakken;
- kap van de bomen in de bouwvlakken;
- verbreding van de sloot.

Figuur 1: Begrenzing van het plangebied, Van Alcmaerlaan 4 te Hoogmade.

Methoden

Het bureauonderzoek omvatte het raadplegen van openbaar beschikbare informatie (www.telmee.nl; waarneming.nl). Tijdens het veldbezoek op 2 oktober 2014 (door twee ervaren ecologen van Royal HaskoningDHV) zijn overdag struwelen, bomen, gebouwen en de sloot onderzocht op het (mogelijke) voorkomen van beschermde planten en dieren en is een inschatting gemaakt van habitatgeschiktheid voor de soorten die uit het bureauonderzoek “rollen”.

Voorkomen van beschermde soorten

Gebiedbeschrijving

Het plangebied bestaat uit een aantal schoolgebouwen en andere ruimtes (schuren), een groot schoolplein, gazons, plantvakken met sierplantsoen, een brede ‘houtsingel’ en een redelijk snelstromende sloot.

Figuur 2: Impressie van het plangebied, één van de gebouwen en de houtsingel langs de sloot.

Vaatplanten

Soorten die verwacht kunnen worden op basis van aanwezige habitat en de landelijke verspreiding zijn soorten van het stedelijk gebied en soorten van parken, bermen en oevers. Hieronder vallen stinzenplanten als gewone vogelmelk en “klokjes”. Er zijn geen meldingen van beschermde soorten uit de kern van Hoogmade; stinzenplanten hebben in oktober geen bovengrondse delen meer. Tijdens het veldbezoek (oktober) zijn geen beschermde soorten aangetroffen.

Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied kunnen algemene zoogdiersoorten voorkomen, waarvoor vanuit de Flora- en faunawet een licht beschermingsregime geldt (FFwet tabel 1). Dit betreft soorten als egel, mol, bosmuis, rosse woelmuis, huisspitsmuis, bosspitsmuis en de niet beschermde huismuis en bruine rat.

Volgens Waarneming.nl is in 2012 een waterspitsmuis aangetroffen langs de Drecht, tussen de Braassemermeer en de Westeinderplassen. In het plangebied is geen geschikt leefgebied aanwezig; het voorkomen van de zwaarbeschermde waterspitsmuizen is uitgesloten; dit geldt ook voor noordse woelmuis en marterachtigen.

Vleermuizen

Vleermuizen die in het plangebied voor kunnen komen zijn gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en gewone grootoorvleermuis. De aanwezige bebouwing in de bouwvlakken heeft mogelijk geschikte verblijfplaatsen voor gebouwbewonende soorten: de gewone dwergvleermuis, de meervleermuis en de laatvlieger. In ieder geval zijn er in de gebouwen veel geschikte inkruipopeningen (zonder spinnenwebben) voor vleermuizen, vooral voor de kleinere soorten zoals de dwergvleermuizen, gewone grootoor en meervleermuis.

Figuur 3: geschikte inkruipopeningen voor vleermuizen: open stootvoegen, ruimtes achter boeidelen en regenpijpen, onder dakpannen en andere dakconstructies.

Het voorkomen van vleermuizen in de gebouwen kan dan ook niet uitgesloten worden. In de te kappen bomen zijn geen mogelijke verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen aangetroffen.

Groenstroken, opgaande beplanting en het agrarische gebied rondom het dorp bieden goede foerageergebieden voor diverse soorten. In het bosje naast de aangrenzende begraafplaats hangen vleermuiskasjes, geschikt voor o.a. ruige dwergvleermuis en grootoor. Gezien de vele spinnenwebben, wordt hier geen gebruik van gemaakt.

Reptielen en amfibieën

In de omgeving van het plangebied komen algemene amfibieën zoals de gewone pad, bastaardkikker, meerkikker, bruine kikker en kleine watersalamander voor. Deze soorten vallen alle onder het lichte beschermingsregime (FFwet tabel 1).

Daarnaast komt in de omgeving de streng beschermde rugstreeppad voor (FFwet tabel 3). De soort is aangetroffen in 2013, nabij de kern van Woubrugge. Rugstreeppadden zijn mobiel; ze kunnen in korte tijd lange afstanden afleggen en daardoor snel nieuwe plekken koloniseren. Geschikte plekken zijn over het algemeen (tijdelijke) poelen en sloten, met in de nabijheid vergraafbare grond of losliggende rommel. Ook bouwrijpe terreinen of braakliggende grond kan geschikt zijn. In het plangebied is echter geen geschikte biotoop voor deze soort aanwezig. Omdat de bouwvlakken nogal geïsoleerd liggen (omringd door bebouwing), is het niet waarschijnlijk dat de soort in de toekomst de bouwrijpe grond zal koloniseren. Bovendien is het optimale habitat (kaal zand), maar ook het suboptimale leefgebied (begroeide veensloten) niet in het plangebied aanwezig.

Het voorkomen van de rugstreeppad kan dus uitgesloten worden. Andere beschermde amfibieën (bv. heikikker) en reptielen (bv. ringslang) komen niet in de omgeving voor.

Vissen

In de wijde omgeving van Hoogmade komen de vrij streng beschermde kleine modderkruiper, rivierdonderpad (beide FFwet tabel 2) en streng beschermde bittervoorn (FFwet tabel 3) voor. Inderdaad werd tijdens de bemonstering van de sloot een kleine modderkruiper aangetroffen.

Figuur 4: in de te verbreden sloot komen beschermde kleine modderkruipers voor.

Broedvogels

In de bomen en struiken zijn algemene broedvogels te verwachten, bijvoorbeeld merel, koolmees, winterkoning en ekster. Alle broedvogels zijn streng beschermd, hiervoor geldt dat in principe geen ontheffing wordt verleend voor verstoren of vernietigen van broedende vogels en hun nesten, eieren en jongen als gevolg van een ruimtelijke ingreep. Negatieve effecten t.a.v. broedvogels moeten worden voorkomen door buiten het broedseizoen te werken.

Er is een aantal soorten met een aanvullend beschermingsregime, van deze soorten is het nest jaarrond beschermd. Deze soorten zijn namelijk niet goed in staat om zelf een nest te maken. Voorbeelden hiervan zijn diverse uilensoorten, gierzwaluw, huismus en verschillende roofvogels. Al deze soorten kunnen voorkomen in de directe omgeving van het plangebied. Tijdens het

veldbezoek zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. De bomen en struwelen kunnen dus buiten de broedtijd zonder problemen met de Ffwet verwijderd worden.

Ongewervelden

In de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van streng beschermde insecten of overige ongewervelde fauna. Tevens is tijdens het veldbezoek geen geschikt habitat aangetroffen voor streng beschermde insecten of andere ongewervelden (zoals bijvoorbeeld de platte schijfhoren).

Mogelijke negatieve effecten

Broedvogels

Broedgevallen van vogels kunnen door geluid, optische verstoring en verlichting worden verstoord indien deze zich binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden. Het is mogelijk, dat broedende vogels hun nesten verlaten of dat nesten verloren gaan door de werkzaamheden, wanneer tijdens het broedseizoen gewerkt wordt. Omdat in het plangebied broedende wilde eenden naast de sloot en houtduiven en Turkse tortels in de bomen verwacht kunnen worden, kan daar het broedseizoen van half februari (als de wilde eenden hun eerste eieren leggen) tot diep in oktober (als de houtduiven hun derde broedsel grootbrengen) doorlopen.

Vleermuizen

Het is niet uit te sluiten, dat er verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied aanwezig zijn. Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in de gebouwen op of direct naast de bouwvlakken. Sloop van gebouwen kan er toe leiden dat verblijfplaatsen verloren gaan. Daarnaast kunnen nachtelijke werkzaamheden, als daarbij verlichting wordt gebruikt, er toe leiden dat vleermuizen worden verstoord tijdens hun nachtelijke vluchten.

Foerageergebied voor genoemde vleermuissoorten is rondom het plangebied (begraafplaats en parkje en woonwijken en open landbouwgebied rondom) voldoende aanwezig en het (tijdelijk) niet geschikt zijn van het plangebied als foerageergebied is verwaarloosbaar.

Vissen

Het vergraven van de sloot kan leiden tot het doden of verwonden van de kleine modderkuiper. Leefgebied zal niet verloren gaan, omdat de sloot groter wordt. Op het vergraven deel zal op termijn een water/oevervegetatie kunnen ontwikkelen, waardoor de geschiktheid toeneemt.

Tabel 1 geeft weer voor welke beschermde soort(groep)en het mogelijk of te verwachten is dat, zonder mitigerende maatregelen, negatieve effecten zullen optreden. Er is voor gekozen om alleen soorten van tabel 2 en 3 mee te nemen omdat voor soorten van tabel 1 een vrijstelling geldt voor ruimtelijke inrichting.

Tabel 2: Aanwezige of te verwachten soorten en mogelijke negatieve effecten van de ingreep.

Soortgroep	Soort(en)	Mogelijk of te verwachten effect
broedvogels	diverse soorten	vernietiging en verstoring broedende vogels en hun nesten, eieren en jongen;
vleermuizen	diverse soorten	vernietiging verblijfplaatsen in te slopen gebouwen; doden of verwonden individuen
vissen	kleine modderkruiper	verstoring leefgebied; doden of verwonden individuen

Mitigatie

Het verstoren van broedgevallen van vogels is het meest eenvoudig te voorkomen door buiten het broedseizoen te werken. Het broedseizoen loopt ongeveer van half februari (wilde eend) tot half oktober (houtduif, Turkse tortel).

Wanneer het niet mogelijk is de werkzaamheden volledig buiten het broedseizoen uit te voeren, bestaat er nog de volgende optie: werkzaamheden starten voorafgaand aan het broedseizoen en in een – voor zover mogelijk – constante intensiteit te laten doorgaan gedurende het broedseizoen. Het voordeel van deze methode is, dat de verstoringssafstand “automatisch” bepaald wordt: vogels zullen uit eigen beweging een nestplaats kiezen buiten hun specifieke verstoringssafstand. Vogels die ondanks de werkzaamheden toch “in de buurt” gaan nestelen, hebben er kennelijk geen last van. Gezien de praktische moeilijkheid van het constant volhouden van dezelfde werkintensiteit en verstorend effect, is er echter geen 100% garantie dat verstoring op die manier te vermijden is.

Het uitvoeren van werkzaamheden binnen het vogelbroedseizoen zal in sommige gevallen betekenen dat mogelijk op bepaalde locaties vanwege broedgevallen tijdelijk niet gewerkt kan worden, totdat de soort hier is uitgebroed.

Noodzaak vervolgonderzoek

Het al of niet voorkomen van vleermuizen in de te slopen gebouwen dient nader onderzocht te worden. Hiertoe dient volgens het Vleermuisprotocol (GaN / Netwerk Groene Bureaus) veldonderzoek te worden gedaan in de periode mei t/m half oktober. In oktober dit jaar kan – op een zachte avond- nog één avondbezoek worden verricht. Hiermee kan een (geringe) tijdswinst geboekt worden, zodat in september 2015 de onderzoeksresultaten kunnen worden opgeleverd.

Consequenties m.b.t. de FFwet

Als er vleermuizen in de gebouwen zitten, dienen deze zorgvuldig behandeld te worden. Vernietiging van een verblijfplaats dient voorkomen te worden door middel van een aantal schadebeperkende en mitigerende maatregelen. Voor het slopen van gebouwen met verblijfplaatsen van vleermuizen is een ontheffing van de Ffwet nodig.

Voor het verbreden van de sloot is geen ontheffing nodig. Het volstaat dat een ervaren ecooloog zorgvuldig de kleine modderkruipers (en andere vissen en amfibieën) uit de sloot verwijdt vlak voordat de werkzaamheden starten. De sloot is vrij snel na de werkzaamheden weer geschikt voor deze vissen, op langere termijn zelfs beter geschikt!